

Щодо проблем, пов'язаних з дистанційним режимом роботи, зауважимо таке, що дистанційний режим роботи за відсутності гендерної політики в компанії призводить до збільшення навантаження на жінок. Адже жінки під час карантину через спалах COVID-19, окрім виконання своїх професійних обов'язків, виконували одночасно і домашню роботу (прибирали, готували тощо), а також допомагали з навчанням дітям, які теж вчилися дистанційно вдома. Як результат більшості жінкам доводиться працювати вночі через завантаженість хатньою роботою протягом дня. Це свідчать, що неоплачувана домашня праця (яку наразі здебільшого виконують жінки) у випадку дистанційної роботи погіршує становище жінок, призводить до надмірного їх навантаження та насильства з боку чоловіків.

Для зменшення дискримінації жінок та забезпечення належних можливостей конкурувати з чоловіками нарівні у сфері трудових відносин потрібно проводити широкі інформаційні кампанії, які сприяли б подоланню наявних у суспільстві гендерних стереотипів та активному залученню чоловіків до розподілу домашніх обов'язків.

Отже, для переведення на дистанційну роботу зобов'язує роботодавців, окрім впровадження гендерної політики, створювати працівникам умови для такої роботи щоб жінки не піддавались домашньому насильству та фізичному або психологічному навантаженню.

Література:

1. Violence against women in times of COVID-19. URL: <https://inbreakthrough.org/violence-against-women-in-times-of-covid-19/>.
2. The Coronavirus Is a Disaster for Feminism. Pandemics affect men and women differently. URL: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2020/03/feminism-womens-rights-coronavirus-covid19/608302/>.

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Суржко О.А.

*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Донецького державного університету внутрішніх справ
м. Маріуполь, Донецька область, Україна*

Гендерне насильство трапляється у всіх країнах та економічних і соціальних групах. Це підриває здоров'я, гідність, безпеку і автономію своїх жертв. Відтак, 07 грудня 2017 року з метою протидії домашньому

насильству був прийнятий Закон України №2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (надалі – «Закон»), який набрав чинності 07.01.2018 року. Вказаним законом на законодавчому рівні закріплено визначення домашнього насильства, також законодавець передбачив широкий спектр діянь, які відносяться до поняття домашнього насильства, це зокрема фізичне, психологічне, сексуальне та економічне [1].

Відповідно до положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами від 11 травня 2011 р., Україна як країна-учасниця договору взяла на себе зобов'язання щодо протидії домашньому насильству шляхом застосування спеціальних заходів. Наша держава виконала зобов'язання втілюючи вказані заходи у V розділі Закону, до яких належать: терміновий заборонний припис стосовно кривдника; обмежувальний припис стосовно кривдника; взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи;

направлення кривдника на проходження програми для кривдників. Ці заходи застосовують уповноважені суб'єкти з метою забезпечення умов для належного реагування правоохоронними органами, зокрема Національною поліцією України, на всі випадки та прояви домашнього насильства [2].

Проте глобальні ресурси для пошуку рішень та впровадження програм по припиненню гендерної грунтовності насильство було обмежене пандемією COVID-19. Розглядаючи вплив пандемії COVID-19 на зусилля по припиненню гендерного насильства можемо стверджувати, що наша держава зіткнулась із затримкою у розширенні профілактичних заходів щодо домашнього насильства, оскільки увага та ресурси приділяються COVID-19, що стало причиною наслідковим зв'язком збільшенню випадків насильства з боку інтимних партнерів.

Одним із найбільших внесків до зростання домашнього насильства стало як наслідок розпорядження про перебування вдома та обмежень пересування, що збільшило кількість постраждалих жінок від агресивних партнерів. Посилення напруги в сім'ї та економічного стресу зіграло свою роль. Ускладнюється доступ із соціальними працівниками, співробітниками правоохоронних органів, родичами та знайомими, які зможуть допомогти у випадку насильства. Крім того, перебуваючи на своїй території у своєму помешканні, кривдник відчуває свою безкарність, співробітники системи органів та установ, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, не мають змоги контролювати вразливі сім'ї, оскільки багато з цих працівників залучено до боротьби з коронавірусною інфекцією.

Пандемія COVID-19 може критично підірвати прогрес, досягнутий у боротьбі з домашнім насильством. Разом з тим, пріоритетом роботи

прокуратури на 2021 рік оголошено протидію домашньому насильству та у своєму відеозверненні генеральний прокурор Ірина Венедіктова, як інформує пресслужба ОГП заявила: «Тільки за січень-березень цього року зареєстровано понад 1000 таких кримінальних правопорушень, до суду вже передані більше 650», – поінформувала вона.

Як уточнила генеральний прокурор, торік у єдиному реєстрі досудових розслідувань загалом було зареєстровано близько 3 тисячі правопорушень щодо домашнього насильства, майже 2000 з них направлені до суду з обвинувальними актами. Зокрема, за її інформацією, торік було вчинено злочини, пов'язані з насильством в сім'ї, щодо 199 дітей. Загалом за минулий рік за ст. 126-1 Кримінального кодексу України засуджено 778 осіб, – поінформувала Ірина Венедіктова [3].

Відповідно до офіційних даних Національної поліції України, за результатами реагування мобільних груп на повідомлення про факти вчинення домашнього насильства протягом 2021 року до Єдиного реєстру досудових розслідувань унесено відомості щодо вчинення кримінальних правопорушень у сфері домашнього насильства, з яких за статтею 126-1 (Домашнє насильство) – 343 фактів і 45 – за статтею 390-1 (Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програми для кривдників) Кримінального кодексу України [4].

Отже вплив пандемії COVID-19 на досягнення трансформаційних результатів щодо запобігання домашньому насильству в сім'ї є вагомим.

Пандемія COVID-19 стала найшвидшою глобальною кризою громадського здоров'я за останні століття, що спричинило значні наслідки смертності та захворюваності, що породжує величезні проблеми зі здоров'ям та соціально – економічними проблемами. Уряд запроваджує безпрецедентні заходи щодо обмеження розповсюдження вірусу, в той час як система охорони здоров'я та соціальні системи намагаються з цим впоратися. Зростання завантаженості правоохоронних та судових органів, обмеження пересування та економічні проблеми все це наслідки пандемії з якими зіштовхнулася наша держава.

В сім'ях з низьким рівнем доходу пандемія порушує доступ до життя, збереження послуг сексуального та репродуктивного здоров'я. Особливо вразливими є безробітні, літні жінки, та жінки з інвалідністю, оскільки в них бракує фінансових ресурсів на подолання наслідків насильства. Дана ситуація загострюється під час пандемії COVID-19, враховуючи що багато жінок зіткнулися із втратою роботи та скороченням доходів, що в свою чергу погіршує існуючу гендерну та соціальну нерівність. Жінки утримуються від відвідування закладів охорони здоров'я через побоювання щодо зараження COVID-19 або наприклад через обмеження руху.

Ресурси держави для надання підтримки, консультування та догляду після отриманих негативних наслідків від домашнього насильства під час пандемії також обмежені.

Чітко зрозуміло, що не варто знижувати пріоритет боротьби з домашнім насильством під час нинішньої кризи. Держава повинна відновити пріоритети у сфері попередження насильства та зробити відшкодування шкоди в разі насильства одним з основних компонентів своїх національних заходів по боротьбі з COVID-19 і плану відновлення після пандемії. Досудові органи мають забезпечити високий пріоритет домашнього насильства в діяльності своїх працівників.

Це означає забезпечення доступу до термінового і гнучкому фінансування для служб, які надають допомогу постраждалим. Послуги для жертв насильства повинні входити в число основних і залишатися відкритими, щоб продовжувати допомагати постраждалим. Багатьом групам громадянського суспільства, які виконують цю роботу не вистачає фінансування. Їм необхідна активна підтримка.

Варто розширити механізми взаємодії між досудовими органами, судом, який приймає рішення про винуватість особи та відразу розуміє, що вказана особа повернеться до дому та може продовжувати вчиняти протиправні дії, організаціями громадянського суспільства та притулками для осіб, які постраждали від насильства в сім'ї, щоб вони могли дістатися до безпечного місця. Слід проконсультувати потерпілу сторону про можливість отримання необхідної допомоги, а також проконсультувати співробітників поліції і інший відповідний персонал про COVID-19 і про те, яким чином такі аспекти, як самоізоляція, продовжать впливати на факти насильства по відношенню до жінок і дівчаток. Надати вказівки по швидким методам реагування.

Література:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII// База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n368> (дата звернення: 04.10.2021).
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. Стамбул (Туреччина) 11.V.2011. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e> (дата звернення 04.10.2021).
3. Мультимедійна платформа іномовлення України. Уркінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3224388-cogoric-do-suduperedali-ponad-650-sprav-pro-domasne-nasilstvo-venediktova.html> (дата звернення: 04.10.2021)
4. Портал МВС. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/z-pocatku-roku-grupi-reaguvannya-na-domasnje-nasilstvo-zdiisnili-maize-63-tisyaci-viyizdiv> (дата звернення: 04.10.2021)